

co? gdzie? jak?

SPIS TREŚCI

wstęp.....	3
stypendia w pigułce	5
dobrze praktyki wśród organizatorów programów stypendialnych	8
Program Stypendiów Pomostowych	8
Programy Stypendialne Urzędu Miasta Łodzi.....	10
Programy Stypendialne Nidzickiego Funduszu Lokalnego	12
co dalej?	14
zakończenie.....	15

WSTĘP

Stypendium to marzenie wielu z nas – pomaga w dalszym rozwoju, zapewnia lepszy start, jest nagrodą za osiągnięcia. Niekiedy wyobrażamy sobie, że program stypendialny to jedynie sposób wyróżnienia za dobrą średnią. Nic bardziej mylnego!

Oprócz stypendiów naukowych (o zróżnicowanych kryteriach) mamy w Polsce programy stypendialne dla sportowców, artystów, osób aktywnych społecznie... Inicjatywy stypendialne skierowane są zaś do dzieci i dorosłych, uczniów, absolwentów i studentów, a także naukowców. Innymi słowy, „system stypendiów w Polsce to dynamiczny i zróżnicowany obszar, na którym działa kilkaset instytucji wspierających różne grupy społeczne”¹.

Różnorodność i liczba programów stypendialnych na danym terenie są istotne, ale równie ważny jest sposób ich działania. Godni naśladowania są organizatorzy programów stypendialnych, którzy dokładnie analizują sposób tworzenia i realizacji swoich inicjatyw, posiadają wartościową wiedzę i umiejętności, okazują empatię oraz nieustannie i z zapałem dążą do tego, by ich programy były udoskonalane.

Publikacja ta służy zatem dwóm celom:

- omówieniu (w przystępnej formie) wyników badań polskich organizacji stypendialnych,
- przybliżeniu sposobu działania programów stypendialnych, które wyróżniają się wysokimi standardami realizacji oraz innowacyjnym podejściem.

A zatem jeśli:

- poszukujesz wsparcia stypendialnego,
- jesteś stypendystą/stypendystką lub absolwentem/absolwentką programu stypendialnego,

¹Fundacja Dobra Sieć, „Mapa stypendiów II. Raport z badania programów stypendialnych w Polsce 2017-2018”, oprac. Aleksandra Belina, Małgorzata Stradowska-Kalinka, Warszawa 2019. Publikacja powstała na zlecenie i została sfinansowana przez Polsko-Amerykańską Fundację Wolności.

- jesteś rodzicem, opiekunem, nauczycielem lub znajomym uzdolnionej osoby,
- jesteś realizatorem programu stypendialnego w Polsce lub zagranicą,
- jesteś partnerem programu stypendialnego,
- planujesz założenie nowego programu stypendialnego,
- jesteś przedsiębiorcą, przedstawicielem instytucji, który szuka inspiracji do rozwoju swojej działalności,
- interesujesz się tym, co się dzieje w obszarze stypendiów...

... ta publikacja jest dla Ciebie!

Dziękujemy jednocześnie wszystkim organizacjom, które przyczyniły się do powstania publikacji: Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności, Fundacji Edukacyjnej Przedsiębiorczości, Urzędowi Miasta Łodzi oraz Nidzickiemu Funduszowi Lokalnemu.

Czego dowiesz się z publikacji?

Na kolejnych stronach przedstawimy najważniejsze wyniki najnowszego [badania programów stypendialnych](#) zrealizowanego przez Fundację Dobra Sieć. Jeśli zastanawiasz się, kto przyznaje stypendia w Polsce, kto może otrzymać wsparcie oraz jakie rodzaje inicjatyw stypendialnych wyróżniamy – odpowiedzi znajdziesz poniżej!

W dalszej części prezentujemy następujące programy stypendialne: Program Stypendiów Pomostowych, Programy stypendialne Urzędu Miasta Łodzi oraz Programy stypendialne Nidzickiego Funduszu Lokalnego. Każdy z nich ma inny, unikalny charakter. Różnią się skalą działania, sposobem realizacji, a także kryteriami przyznawania stypendiów. Tym, co je łączy, jest kompleksowe, innowacyjne myślenie o wsparciu stypendialnym, a także realizacja programów stypendialnych we współpracy z siecią partnerów. Przeczytajcie o współpracy z biznesem Urzędu Miasta Łodzi, która pomaga tworzyć atrakcyjne stypendia dla łódzkich studentów, o kompleksowym działaniu i regularnej ewaluacji Programu Stypendiów Pomostowych dla ambitnych i niezamożnych maturzystów, a także o tym, jak potrzeby lokalne są analizowane i zaspokajane przez działalność Nidzickiego Funduszu Lokalnego.

Przyjemnej i inspirującej lektury!

STYPENDIA W PIGUŁCE

Od kwietnia do grudnia 2018 roku jako zespół Fundacji Dobra Sieć prowadziliśmy (na zlecenie i przy wsparciu finansowym Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności) badanie programów stypendialnych w Polsce. Zobaczcie, jakie są podstawowe wnioski z tych analiz!

Kto i ile?

Wyodrębniliśmy aż **374 instytucje** realizujące **494 programy stypendiów krajowych**.

Wśród instytucji przyznających stypendia najwięcej jest samorządów (170) i organizacji pozarządowych (135). Trzecim wiodącym typem organizatorów są firmy (35 podmiotów). Nieco mniej programów prowadzą szkoły wyższe oraz instytucje rządowe. Jedynie dwie szkoły średnie w kraju mają własne programy stypendialne. Dodatkowo, wedle naszej wiedzy, w Polsce istnieje kilkanaście programów prowadzonych przez koalicję partnerów.

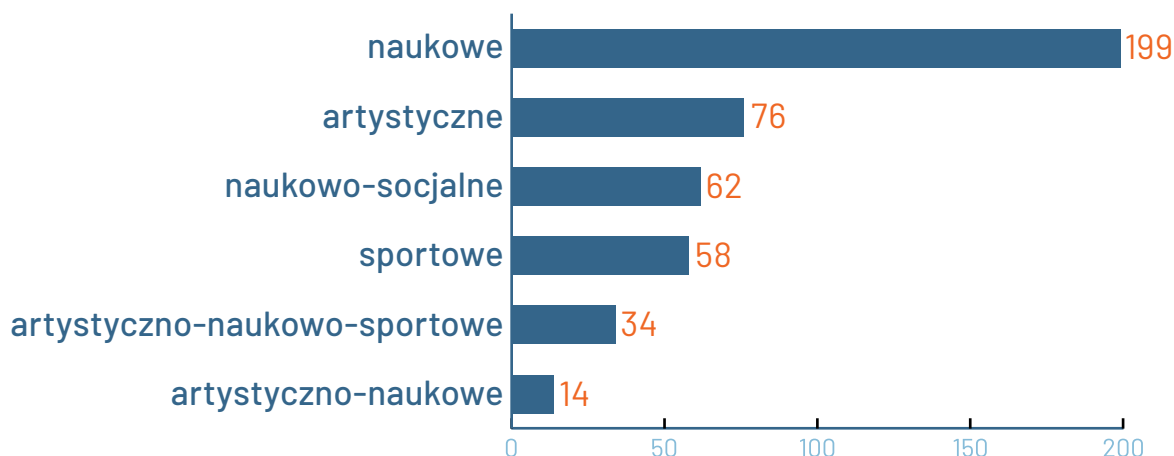
CZY WIESZ, ŻE...?

Organizacje pozarządowe i samorządy stanowią ponad 80% wszystkich realizatorów programów stypendialnych w Polsce!

5

Jakie stypendia?

Najczęściej spotykanym typem stypendiów są programy:

Nie mamy w Polsce zbyt wielu programów o charakterze typowo socjalnym (poza państwowym programem stypendiów szkolnych) i muzycznym.

CZY WIESZ, ŻE...?

Organizacje pozarządowe, firmy, instytucje rządowe, samorządy i szkoły wyższe najczęściej przyznają stypendia naukowe. Na drugim miejscu wśród stypendiów organizacji pozarządowych znajdują się stypendia naukowo-socjalne. W przypadku programów samorządowych na drugim miejscu plasują się zaś stypendia artystyczne i sportowe.

Dla kogo?

Najwięcej programów stypendialnych adresowanych jest do:

 uczniów (aż 141 inicjatyw),

 osób nieprzypisanych do konkretnego etapu edukacji, wyróżniających się np. konkretnym talentem (99 programów),

 studentów (84 inicjatywy).

Gdzie?

Trzy regiony w Polsce o najwyższej liczbie programów stypendialnych to:

- woj. mazowieckie,
- woj. śląskie,
- woj. małopolskie.

Najmniej programów skierowanych jest natomiast do kandydatów z woj. opolskiego i lubuskiego.

Przypadek? Ależ skąd! Widać powiązanie między liczbą mieszkańców województwa i liczbą placówek edukacyjnych na danym terenie a liczbą realizowanych programów stypendialnych. A zatem na Mazowszu, Śląsku i w Małopolsce mamy więcej programów, większą populację i więcej miejsc nauki. Zaś w przypadku województw opolskiego i lubuskiego mamy do czynienia z odwrotną sytuacją.

CZY WIESZ, ŻE...?

W Polsce bardzo rzadko przyznaje się stypendia skierowane wyłącznie do absolwentów.

Co ciekawe, niemal co trzeci analizowany program stypendialny ma zaś charakter ogólnopolski.

tabela 1. LICZBA PROGRAMÓW STYPENDIALNYCH W PODZIALE NA SKALĘ ICH ZASIĘGU (POZIOM WOJEWÓDZTWA)

ZASIĘG PROGRAMU	LICZBA
ogólnopolskie	147
dolnośląskie, kujawsko-pomorskie, świętokrzyskie, mazowieckie, wielkopolskie, zachodniopomorskie, lubelskie, lubuskie, podkarpackie, pomorskie, podlaskie	1
lubuskie, wielkopolskie, zachodniopomorskie, ogólnopolskie	1
pomorskie, mazowieckie, dolnośląskie, wielkopolskie, opolskie, łódzkie, śląskie, małopolskie	1
Suma	494

Jakie i dla kogo?

Jeśli pomyślimy o tym, jakie rodzaje stypendiów przyznawane są konkretnym grupom, to zdecydowanie najczęściej jest:

- stypendiów naukowych skierowanych do uczniów (66 programów),
- stypendiów artystycznych adresowanych do utalentowanych osób, niezależnie od etapu ich edukacji (49 programów),
- stypendiów naukowych przeznaczonych dla studentów (46 programów),
- stypendiów dla utalentowanych sportowców, niezależnie od szczebla edukacji (44 programy).

CZY WIESZ, ŻE...?

Aż 147 programów stypendialnych ma charakter ogólnopolski (niemal 30% badanych inicjatyw).

DOBRE PRAKTYKI WŚRÓD ORGANIZATORÓW PROGRAMÓW STYPENDIALNYCH

Program Stypendiów Pomostowych: kompleksowe działanie i regularna ewaluacja

8 Program Stypendiów Pomostowych istnieje od 2002 roku. Od początku jego głównym celem było, i w dalszym ciągu jest, wyrównywanie szans edukacyjnych zdolnej, niezamożnej młodzieży ze wsi i małych miejscowości. **W ciągu 17 lat Stypendia Pomostowe stały się w rozbudowanym systemem stypendialnym, w ramach którego przyznawanych jest 6 różnych stypendiów na studia, począwszy od stypendiów na pierwszy rok nauki.**

Od początku działania programu przyznano ponad 22 700 stypendiów na wszystkie lata studiów, w tym ponad 16 000 na pierwszy rok studiów. Na realizację programu jego Fundatorzy przeznaczili ponad 110 milionów złotych.

Stypendia pomostowe otrzymują ambitni i zdolni maturzyści, osiągający dobre wyniki w nauce i pochodzący z niezamożnych rodzin, którzy rozpoczynają I rok studiów dziennych w uczelniach publicznych, i spełniają warunki jednego z czterech segmentów programu. Stypendium pomostowe na I rok studiów wynosi 5000 zł i jest wypłacane w 10 miesięcznych ratach po 500 zł.

Dzięki otrzymywanym stypendiom młodzi, uzdolnieni ludzie mogą spełnić swoje marzenia i studiować na wybranej przez siebie uczelni - program daje szansę na realizację i rozwój ich aspiracji edukacyjnych.

Program Stypendiów Pomostowych poddawany jest cyklicznej ocenie. Regularnie prowadzona jest ewaluacja i coroczne badania stypendystów, które służą nam od lat do oceny efektów działań oraz są podstawą do przeprowadzania zmian. Dzięki ewaluacji możliwe jest reagowanie na pojawiające się potrzeby i przemiany zachodzące w otoczeniu. Na proces

ewaluacji składa się pięć różnych badań przeprowadzanych na różnych etapach edukacji. Badane są kolejne roczniki stypendystów: pierwsze badanie realizowane jest tuż po rozpoczęciu studiów, kolejne na koniec I i II roku studiów, po zakończeniu studiów (badania absolwentów), ostatnie to badania karier stypendystów (kilka lat od zakończenia studiów). Celem badań jest uzyskanie informacji na temat skuteczności programu, finansowania nauki, przebiegu i oceny studiów, pracy, oraz planów na przyszłość stypendystów.

Każdego roku analizowane jest również otoczenie programu, co pozwala na jego ocenę na tle podobnych inicjatyw stypendialnych.

W 2017 roku przeprowadziliśmy badania wpływu Stypendiów Pomostowych. Dzięki Pracowni Badań i Innowacji Społecznych „Stocznia” zbadaliśmy oddziaływanie programu na stypendystów, ich wybory i dalsze losy, ich rodziny, społeczności lokalne i szersze otoczenie. Zbadanie i zrozumienie wpływu prowadzonych działań jest niezbędne do doskonalenia projektu. Raport jest dla nas cennym materiałem do refleksji, wnioski płynące z niego pomagają nam w planowaniu strategii rozwoju oraz w podejmowaniu racjonalnych działań, ukierunkowanych na wzmacnianie pozytywnego wpływu programu.

„Stypendia Pomostowe” są jednym z największych pozarządowych programów stypendialnych w Polsce. Partnerami programu są obecnie: Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności, Narodowy Bank Polski, Fundacja Wspomagania Wsi, Fundacja BGŻ BNP Paribas, a także koalicja blisko 90 lokalnych organizacji pozarządowych. Realizatorem programu jest Fundacja Edukacyjna Przedsiębiorczości.

Więcej informacji o programie na: www.stypendia-pomostowe.pl.

stypendia
pomostowe

FUNDACJA
EDUKACYJNA
PRZEDSIĘBIORCZOŚCI **fep**

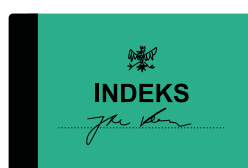
Programy stypendialne Urzędu Miasta Łodzi:

szeroka współpraca z biznesem

Urząd Miasta Łodzi jest pomysłodawcą i koordynatorem dwóch programów stypendialnych adresowanych do łódzkich studentów: programu stypendialnego Młodzi w Łodzi oraz stypendiów Prezydenta Miasta Łodzi.

Program stypendialny Młodzi w Łodzi

Program stypendialny Młodzi w Łodzi funkcjonuje od 2008 r. **W jedenastu dotychczasowych edycjach łódzcy pracodawcy sfinansowali:**

247 stypendia dla
najlepszych studentów
łódzkich uczelni

miejsca w domu
studenckim dla
44 studentów

今日は!

¡Aló!

dotatkowe kursy z
języka angielskiego,
hiszpańskiego, włoskiego,
niemieckiego, japońskiego
oraz kursy programowania
dla prawie **250** studentów

Stypendia w ramach programu Młodzi w Łodzi, w wysokości 700 zł brutto miesięcznie przez okres 9 miesięcy, w roku akademickim 2018/2019 zdecydowały się ufundować takie firmy jak: ABB, Pixel Technology, ABB, B/S/H, Whirlpool, Accenture, Amcor, Corning, Emerson, GFT, Sonoco, Liki Mobile Solutions, Nordea, Contrain, Obligo, Pelion, Rossmann.

Warunkiem otrzymania stypendium programu Młodzi w Łodzi jest nie tylko wysoka średnia ocen, ale także aktywność w zdobywaniu wiedzy i doświadczenia podczas staży, praktyk, zagranicznych wymian studenckich.

Dodatkowo punktowana jest także działalność w organizacjach studenckich oraz aktywna postawa społeczna kandydatów. Łącznie w roku akademickim 2018/2019 do programu wpłynęło 400 wniosków, a stypendia programu Młodzi w Łodzi otrzymało 52 studentów łódzkich uczelni.

Stypendia Prezydenta Miasta Łodzi

Druga inicjatywa stypendialna Urzędu Miasta Łodzi – Stypendia Prezydenta Miasta Łodzi jest dedykowana laureatom i finalistom olimpiad przedmiotowych oraz tematycznych podejmującym studia w Łodzi. Miasto przyznało stypendystom – laureatom i finalistom olimpiad stypendia w wysokości 1000,1250 oraz 1500 zł/mc. Stypendia Prezydenta Miasta wypłacone są przez okres 9 miesięcy. Dodatkowo laureaci programu otrzymują bezpłatne bilety miesięczne na przejazdy komunikacją miejską w trakcie trwania stypendium. W ostatniej edycji Stypendiów Miasta Łodzi wyłoniono 24 stypendystów.

Więcej informacji na temat programów stypendialnych Urzędu Miasta Łodzi na stronie: www.mlodziwlodzi.pl.

Programy stypendialne Nidzickiego Funduszu Lokalnego: szeroka koalicja na rzecz potrzeb lokalnych

Stowarzyszenie Nidzicki Fundusz Lokalny jest organizacją dobroczynną, która zarządza funduszami w celu poprawy warunków życia mieszkańców powiatu nidzickiego i województwa warmińsko - mazurskiego.

Uzyskane przez Stowarzyszenie fundusze są gromadzone i dystrybuowane do spełniania potrzeb charytatywnych lokalnej społeczności między innymi do prowadzenia programów stypendialnych dla zdolnej i aktywnej młodzieży pochodzącej z niezamożnych rodzin, prowadzenia programów edukacyjnych dla dzieci i młodzieży oraz wspierania działań innych organizacji.

Stowarzyszenie jest wspierane przez przedsiębiorstwa prywatne i państwowe, instytucje samorządowe i organizacje pozarządowe krajowe i zagraniczne, a także przez osoby fizyczne.

Główna działalność Nidzickiego Funduszu Lokalnego koncentruje się wokół czterech obszarów:

Historia Nidzickiego Funduszu Lokalnego zaczęła się latem 1997 roku, czyli 20 lat temu – od grupy znajomych chcących pomóc młodej osobie, która znalazła się w bardzo trudnej sytuacji życiowej. Wspólnymi siłami ufundowano pierwsze stypendium umożliwiające kontynuację nauki. Ta spontaniczna

inicjatywa szybko nabrała bardziej sformalizowanego kształtu. Utworzone zostało stowarzyszenie, które powołało jeden z pierwszych w Polsce fundusz stypendialny. Pierwsze 12 stypendiów przyznano na drugi semestr w roku 1997/1998, skierowane były one do studentów z powiatu nidzickiego.

*Kiedy Akademia Rozwoju Filantropii w Polsce w 1998 r. uruchomiła program „Grosz do grosza” (jego celem było utworzenie funduszy lokalnych, które będą budowały kapitały żelazne), powołaliśmy grupę inicjatywną z przedstawicielami biznesu, organizacji społecznych i administracji. **W ciągu roku (od kwietnia 1999 r. do kwietnia 2000 r.) zgromadziliśmy 107 tys. zł, a wyposażony w kapitał żelazny Nidzicki Fundusz Lokalny rozpoczął realizację Programu Stypendialnego dla młodzieży, zdolnych uczniów i studentów z ubogich rodzin.***

Dotychczas Nidzicki Fundusz Lokalny przyznał 857 stypendiów dla uczniów i studentów w łącznej kwocie 2 015 54,00 zł. w 4 programach stypendialnych:

1. Program Młodzieżowa Akademia Przedsiębiorczości skierowany do uczniów szkół średnich z powiatu nidzickiego.
2. Program stypendialny im. Briana LaViolette adresowany do studentów kształcących się na kierunkach ścisłych oraz technicznych.
3. Program stypendialny ŻAK przeznaczony dla studentów uczelni państwowych w Polsce, którzy pochodzą z powiatu nidzickiego.
4. Stypendia Pomostowe skierowane do studentów pierwszego roku studiów.

Więcej informacji na stronie: www.funduszlokalny.nidzica.pl.

CO DALEJ?

Czujesz niedosyt? Potrzebujesz większej dawki wiedzy? Nie znalazłeś/znalazłaś odpowiedzi na wszystkie Twoje pytania? Mamy na to sposób!

Moje Stypendium

Badania nad programami stypendialnymi to jedno z działań podejmowanych w ramach programu „Moje Stypendium”, realizowanego przez Fundację Dobra Sieć. W ramach inicjatywy prowadzimy serwis www.mojestypendium.pl. Portal stanowi jedno z głównych narzędzi promowania oraz monitorowania inicjatyw stypendialnych. Jego komponentem jest wyszukiwarka stypendiów krajowych oraz zagranicznych, staży i konkursów. Mojestypendium.pl to także miejsce prezentacji różnorodnych inicjatyw związanych ze stypendiami, które Fundacja Dobra Sieć w partnerstwie z Polsko-Amerykańską Fundacją Wolności realizuje systematycznie od kilku lat.

CZY WIESZ, ŻE...?

Od początku istnienia serwisu największą liczbę ofert programów stypendialnych notuje się w okresie od czerwca do września, czyli podczas tzw. „sezonu stypendialnego”. Baza stypendiów krajowych zawiera te przyznawane przez organizacje pozarządowe, samorządy (urzędy gmin i miast, urzędy marszałkowskie), uczelnie, szkoły średnie i firmy. Nie monitorujemy programów stypendialnych szkół wyższych pochodzących z dotacji z budżetu państwa (np. stypendium rektora, dla najlepszych studentów i doktorantów, etc.), a jedynie dodatkowe programy realizowane ze środków własnych.

Co możesz znaleźć na stronie Moje Stypendium?

W serwisie znajdziesz:

- nieustannie aktualizowane bazy stypendiów krajowych i zagranicznych, a także staży i konkursów,
- artykuły oraz badania poruszające tematykę związaną z systemem stypendiów,
- zestawienia konkursów i stypendiów,
- informacje o regulacjach prawnych dotyczących przyznawania wsparcia.

ZAKOŃCZENIE

Programy stypendialne wspierają nie tylko stypendystów. Dobrze przygotowane i realizowane inicjatywy stypendialne poprawiają sytuację lokalnej społeczności, budują kapitał społeczny, wzmacniają więzi między organizacjami i grupami. Godne naśladowania praktyki organizacji stypendialnych (a jest ich znacznie więcej, niż te opisane w publikacji!) są nieocenionym wsparciem nie tylko dla stypendystów. Uważamy, że należy mówić nie tylko o „liczbach” dotyczących stypendiów w Polsce, lecz również o inspirujących osobach i instytucjach, które wpływają pozytywnie na wizerunek programów stypendialnych w Polsce, są okazją do budowania trwałych partnerstw i motywują do jeszcze bardziej skutecznego i innowacyjnego podejścia do przyznawania stypendiów.

Mamy nadzieję, że publikacja przyczyni się do refleksji nad programami stypendialnymi w Polsce, wzmocni świadomość na temat przyznawanego wsparcia i wyróżni wartościowe doświadczenia wybranych organizacji stypendialnych.

**Dziękujemy za lekturę i do zobaczenia
na www.mojestypendium.pl!**

Opracowanie:

Aleksandra Belina

Redakcja i korekta:

Małgorzata Stradomska-Kalinka, Marzena Kacprowicz

Projekt i skład:

Anna Weksej

Wydawca:

ul. Marszałkowska 20/22 lok 41, 00-590 Warszawa

www.mojestypendium.pl

www.e-wolontariat.pl

www.facebook.com/mojestypendiumpl

POLSKO-AMERYKAŃSKA
FUNDACJA WOLNOŚCI

Publikacja została sfinansowana przez
Polsko-Amerykańską Fundację Wolności.

Warszawa 2019

www.mojestypendium.pl